

Posudek habilitační práce RNDr. Petry Švábové, Ph.D.: Podiatrické a dentálne biomechanické ukazovatele při tvorbe biologického profilu vo forenznej antropológii

Výzkumy v oboru forenzních věd jsou náročné. Při vývoji nových metod se málokdy podaří získat možnost využít data přímo z terénu, tedy data kriminalistická. Většinou musí autoři sáhnout k výzkumu na simulovaných datech na recentní populaci. Proto jsou tyto výzkumy složité a náročné, ale na výsost potřebné. Rozšiřují možnosti identifikace v rámci vyšetřování kriminálních činů, ale i v rámci dalších procedur ve státní správě nebo civilním řízení.

Práce dr. Švábové je jedna z těchto prací. Jedná se o kompilační studii, která vychází z dlouhodobé výzkumné práce. Je složena několika studií již publikovaných v renomovaných odborných časopisech. Konkrétně se jedná o osm časopiseckých článků. Petra Švábová je první autorkou sedmi z nich a v jednom případě je spoluautorkou uváděnou na druhém místě. Protože se jedná o habilitační spis, je soubor časopiseckých článků doplněn o úvod práce, shrnutí problematiky a výsledky spolu s prognózou dalšího postupu výzkumu, který je velmi perspektivní. Úvodní kapitoly i literární přehled považuji za vyčerpávající, velmi dobře a názorně sestavený, který opravdu čtenáře do problematiky habilitační práce uvede. Výsledky jednotlivých publikací jsou přehledně sestaveny do odstavců a závěry práce jasným způsobem ukazují, jaké má autorka záměry do budoucna v rámci publikovaných témat.

Předložená habilitační práce se týká se dvou antropologických témat, zaměřených na studium recentní populace. Větší část práce (6 studií) tvoří výzkum odhadu tělesných parametrů z platnárních otisků. Druhá, menší část (2 studie), je zaměřena na studium vývoje třetí stoličky za účelem zjištění dosažení plnoletosti probandem. Z rozvržení práce je jasné, že se autorka více zaměřuje na odhady tělesných parametrů z otisků chodidel, kdežto výzkum třetí stoličky je pro ni buď okrajovější nebo se mu zatím věnuje kratší dobu.

V souboru publikací nacházíme velmi zajímavé a inovativní postupy, zejména při studiu otisků chodidel. Studovaná problematika je vysoce aktuální a přispívá k rozvoji metod forenzní antropologie, což je velmi důležitý přístup, zvláště v oblasti identifikace recentního člověka.

Výsledky souboru publikovaných studií ukazují, že podologický výzkum přináší pozitivnější výsledky, kdežto výzkum odontologický se zatím v kontextu identifikace jedince ukazuje jako problematičtější a potřebuje další myšlenky, teorie a impulzy, aby mohl být dále rozvíjen a uplyne ještě dlouhá doba než přinese očekávané výsledky.

Jak ukázaly i „neforenzní“ výzkumy recentní populace. Odhady tělesných parametrů obecně jsou velmi obtížné a zatím nebyl objeven jiný vztah než vztah mezi délkovými rozměry

lidského těla a výškou postavy, který je skutečně predikovatelný. Proto je výborné, že se autorka na tuto problematiku zaměřuje a aplikuje tyto poznatky do forenzní antropologie a zejména na slovenskou dospělou populaci. Ale také hledá cesty, jak odhadnout další parametry, jako např. hmotnost, které by přispěly k identifikaci jedince. Toto je oblast, která si zaslouží pozornost a bylo by velmi přínosné, kdyby se autorce hmotnostní odhady v budoucnu skutečně podařily realizovat.

Odontologický výzkum, vývoje třetí stoličky, za účelem zjištění zda jedinec dosáhl 18 let, a tedy plnoletosti, je v práci zastoupený dvěma články. Sice zatím pro identifikaci dospělců nepřinesl kýžené výsledky, ale rozhodně se jedná o perspektivní výzkumný směr.

Habilitační práci Petry Švábové považuji za zdařilou. Zabývá se aktuální problematikou, jejíž vyřešení je žádoucí a pomohlo by metodiku forenzní antropologie dále rozvinout. Uváděné studie jsou publikovány v renomovaných zahraničních časopisech zaměřujících se na problematiku recentní populace a forenzní antropologii.

Protože práce je zaměřena na vývoj metodiky ve forenzní antropologii a je zaměřena na slovenskou populaci, zajímalo by mne, jak časté by bylo využití vyvíjených metod ve forenzních posudcích. Jaká je četnost hodnocení otisků chodidel ve forenzní praxi na Slovensku. A u kolika dětí „bez doprovodu“ se ročně v současnosti zjišťuje, zda dosáhly dospělosti. Poslední dotaz je čistě akademický, zda by k hodnocení zda je jedinec dospělý, či nikoli nemohlo být použito hodnocení stupně vývoje synchondrosis sphenoccipitalis, podobně jako u kosterních pozůstatků. Probanda by stejně, jako v případě vyšetření stoliček, bylo nutné podrobit skiagrafickému vyšetření i když složitějšího charakteru.

Práci považuji za inovativní, velmi zdařilou. Dr. Petra Švábová v ní prokázala, že je vhodnou kandidátkou k udělení vědecko – pedagogického titulu docent v rámci habilitačního řízení, z toho důvodu doporučuji udělení titulu docent.

V Brně 9. 1. 2026

Doc. RNDr. Eva Drozdová, Ph.D.
oponentka